

**O'zbekiston Respublikasi
Sog'liqni saqlash vazirining
2025 yil "23" iyundagi
180-sonli buyrug'iga
ilova**

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG'LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI

RESPUBLIKA PERINATAL MARKAZI QOSHIDAGI RESPUBLIKA NEONATAL XIRURGIYA O'QUV-DAVOLASH-METODIK MARKAZI

“BOLALARDA ANOREKTAL RIVOJLANISH NUQSONLARI” NOZOLOGIYASI BO'YICHA

TIBBIY YORDAMNING MILLIY KLINIK STANDARTI

TOSHKENT-2025

«TASDIQLAYMAN»

Tibbiyot hodimlarining kasbiy malakasini
rivojlantirish markazi direktori O'zbekiston
Respublikasi Bolalar jarrohlari jamiyati raisi.

professor

Akilov X.A. _____

« _____ »

2025 yil

“BOLALARDA ANOREKTAL RIVOJLANISH NUQSONLARI” NOZOLOGIYASI BO‘YICHA

TIBBIY YORDAMNING MILLIY KLINIK STANDARTI

TOSHKENT-2025

“BOLALARDA ANOREKTAL RIVOJLANISH NUQSONLARI” NOZOLOGIYA SI BO‘YICHA

TIBBIY YORDAMNING MILLIY KLINIK STANDARTI

NOZOLOGIYA BO‘YICHA MILLIY KLINIK STANDARTNING NOMI (KOD), DIAGNOSTIKA VA DAVOLASH BILAN SHUG‘ULLANUVCHI MUTAXASSISLARNING NOMI:

Kod HKK (MKB)-10/11:	Kasallik nomi	Ambulatoriya sharoitida tashxis qo‘yish va davolash uchun nozologiyalar bilan shug‘ullanadigan mutaxassislar		Statsionar diagnostika va davolash uchun nozologiyalar bilan shug‘ullanadigan mutaxassislar	
		Bosh nazoratchi mutaxassis	Bosh nazoratchi mutaxassis	Bosh nazoratchi mutaxassis	Qo‘shimcha jalb qilinadigan mutaxassislar
HKK (MKB)-10		Bolalar xirurgi, Oilaviy shifokor	Neonatolog, Gastroenterolog	Bolalar xirurgi, anesteziolog- reanimatolog	Kardioxirurg, neyrorxirurg, genetik, gastroenterolog, nevropatolog, neonatolog, LOR
Q42.0	To‘g‘ri ichakning tug‘ma yo‘qligi, atreziyasi va stenozi, oqma bilan				
Q42.1	To‘g‘ri ichakning tug‘ma yo‘qligi, atreziyasi va stenozi, oqmasiz				
Q 42.2	Orqa chiqaruv teshigining tug‘ma yo‘qligi, atreziyasi va stenozi, oqma bilan				
Q 42.3	Orqa chiqaruv teshigining tug‘ma yo‘qligi, atreziyasi va stenozi, oqmasiz				
HKK (MKB)-11					
LB17	Orqa chiqaruv yo‘lining rivojlanish nuqsonlari				

DIAGNOSTIKA, DAVOLASH, REABILITATSIYA VA DISPANSER TADBIRLARI

Diagnostik tadbirlar	Tibbiy xizmatlar nomi	Rejali tibbiy yordam darajasi va turi bo'yicha					Xizmatlar yoki tekshiruvlarning minimal soni	Davolash davomiyligi
		Ambulator sharoitda davolash		Statsionar sharoitda davolanish*				
		OShP	OP/ Statsionar davolanish *KTMP	Tuman(shahar) kasalxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari		
Konsultatsiya bosh mutaxassis (shifokor)	1. Shikoyatlar va anamnez 2. Ob'ektiv ko'rik 3. Fizikal va klinik tekshiruv 4. Instrumental tadqiqotlar	-	-	Bolalar jarrohi, anesteziolog-reanimatolog	Bolalar jarrohi, anesteziolog-reanimatolog	Bolalar jarrohi, anesteziolog-reanimatolog	4	Davolanish davri: murojaat asosida Davolash davomiyligi: 90 kungacha
Izoh: tumanda mutaxassis bo'lmagan hollarda bemorlar qo'shni tumanga yuboriladi.								
Konsultatsiya (qo'shimcha) mutaxassis (shifokor)	1. Shikoyatlar va anamnez 2. Ob'ektiv ko'rik 3. Fizikal va klinik tekshirish.	-	-	Bolalar jarrohi, anesteziolog-reanimatolog	Bolalar jarrohi, anesteziolog-reanimatolog	Bolalar jarrohi, anesteziolog-reanimatolog	4	Davolanish davri: murojaat asosida Davolash davomiyligi: 90 kungacha
Izoh. Bemorni tekshirishda yo'ldosh kasalliklar aniqlanganda, tibbiyot muassasalari darajasida ko'rsatmalarga muvofiq mutaxassislarning qo'shimcha maslahatlari o'tkaziladi. Kasallik og'ir kechganda zarurat tug'ilganda tekshiruvlar soni ko'paytirilishi mumkin.								
Asosiy laboratoriya tahlillari	1. Umumiy qon tahlili	-	-	+	+	+	1	
	2. Umumiy siydik tahlili	-	-	+	+	+	1	
	3. Qonning biokimyoviy tahlili	-	-	+	+	+	1	
	4. Koagulogramma.	-	-	-	+	+	1	
	5. HBsAg ni aniqlash.	-	-	+	+	+	1	
	6. AntiHCV ni aniqlash	-	-	+	+	+	1	

	7. OIVni aniqlash	-	-	+	+	+	1	
	8. Qon guruhini aniqlash	-	-	+	+	+	1	
Eslatma: Bemorni ko'rikdan o'tkazishda yo'ldosh kasalliklar aniqlanganda tibbiy muassasalar darajasidan kelib chiqqan holda ko'rsatmalar bo'yicha qo'shimcha tekshiruvlar o'tkaziladi. Kasallik og'ir kechganda zarurat tug'ilganda tekshiruvlar soni ko'paytirilishi mumkin.								
Qo'shimcha laboratoriya tekshiruvlari	1. Prokalsitonin	-	-	-	+	+	1	
	2. Qondagi glyukoza miqdorini aniqlash.	-	-	+	+	+	1	
	3. Qonning KIM	-	-	+	+	+	1	
Eslatma: Bemorni ko'rikdan o'tkazishda yo'ldosh kasalliklar aniqlanganda tibbiy muassasalar darajasidan kelib chiqqan holda ko'rsatmalar bo'yicha qo'shimcha tekshiruvlar o'tkaziladi. Kasallik og'ir kechganda zarurat tug'ilganda tekshiruvlar soni ko'paytirilishi mumkin.								
Asosiy instrumental tadqiqotlar	1. Oraliq soxasi UTT si	-	-	+	+	+	1	
	2. Rentgenografiya (Invertografiya)	-	-	+	+	+	2	
Eslatma: Bemorni ko'rikdan o'tkazishda yo'ldosh kasalliklar aniqlanganda tibbiy muassasalar darajasidan kelib chiqqan holda ko'rsatmalar bo'yicha qo'shimcha tekshiruvlar o'tkaziladi. Kasallik og'ir kechganda zarurat tug'ilganda tekshiruvlar soni ko'paytirilishi mumkin.								
Dopolnitelnye instrumentalnye issledovaniya	1. OIT UTT si	-	-	+	+	+	1	
	2. NSG	-	-	+	+	+	1	
	3. ExoKG	-	-	+	+	+	1	
	4. Parenpimatoz a'zolar UTT si	-	-	+	+	+	1	
	5. Fistulografiya/ Kolostografiya	-	-	+	+	+	1	
	6. Kichik toz rengenografiyasi (sakral indeksni aniqlash)	-	-	-	+	+	1	
	7. MSKT/MRT	-	-	-	+	+	1	
	8. Sfinkterometriya	-	-	-	+	+	1	
Eslatma: Bemorni ko'rikdan o'tkazishda yo'ldosh kasalliklar aniqlanganda tibbiy muassasalar darajasidan kelib chiqqan holda ko'rsatmalar bo'yicha qo'shimcha tekshiruvlar o'tkaziladi. Kasallik og'ir kechganda zarurat tug'ilganda tekshiruvlar soni ko'paytirilishi mumkin.								

OShP - oilaviy shifokor punkti; OP- oilaviy poliklinika; KTOP - ko'p tarmoqli oilaviy poliklinika; UTT - ultratovush tekshiruvi; Exo-KG - exokardiografiya; NSG-

neyrosonografiya; OIT-oshqozon ichak trakti, MSKT- Multispiral magnit tomografiyasi; MRT-magnitnarezonans tomografiya;

STATSIONARDA DAVOLANISHGA KO'RSATMALAR:

Ushbu patologiyada statsionar jarrohlik davolash

(DORILAR BILAN DAVOLASH)

Davolash tadbirlari (asosiy medikamentoz davolash)		Davolash tadbirlari (asosiy medikamentoz davolash)					O'rtacha sutkalik doza	Bir kursga dozalash
		Ambulator sharoitda davolash		Stasionar sharoitda davolanish*				
Preparatning xalqaro patentlanmagan nomi	Preparatning dozasi va qo'llanilishi	OShP	OP/ *KTMP	Tuman(shahar) kasalxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari		
Metoklopramid	0,5% 2 ml inyeksiya uchun eritma	-	-	+	+	+	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.
Ampitsillin	Inyeksiyalar uchun 50-100 mg/kg/sut	-	-	+	+	+	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.
Gentamisin	4mg/kg/kun	-	-	+	+	+	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.

Sefozolin	Inyeksiyalar uchun 50-100 mg/kg/sut	-	-	+	+	+	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.
Sefotaksim	Inyeksiyalar uchun 50-100 mg/kg/sut	-	-	+	+	+	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.
Sefepim	Inyeksiyalar uchun 50-80 mg/kg/sut	-	-	+	+	+	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.
Sulperazon	Inyeksiyalar uchun 50-80 mg/kg/sut	-	-	+	+	+	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.
Vankomisin	Inyeksiya uchun kuniga 10-20 kg	-	-	+	+	+	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.
Amikatsin	Inyeksiyalar uchun 15mg/kg/sut	-	-	+	+	+	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.
Metronidazol	7,5 mg/kg/bir martalik inyeksiya uchun	-	-	+	+	+	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.
Aminoven 10%	Doza, yuborish usuli va rejimi individual ravishda tanlanadi	-	-	+	+	+	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.

Glukoza 10%, 40%	Doza, yuborish usuli va rejimi individual ravishda tanlanadi	-	-	+	+	+	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.
Natriy xlor 0,9%	Doza, yuborish usuli va rejimi individual ravishda tanlanadi	-	-	+	+	+	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.
Geparin 25000 TB\5000ED	20ED/kg/sut infuziya tarkibida	-	-	+	+	+	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.
Kaliy xlor 4%	2-4 mmol/kg/sut infuziya tarkibida	-	-	+	+	+	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.
Kalsiy glukonat 10%	2mmol/kg/sut infuziya tarkibida	-	-	+	+	+	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.
Lipofundin	Doza, yuborish usuli va rejimi individual ravishda tanlanadi	-	-	+	+	+	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.
Flukanazol	Inyeksiya uchun kuniga 3-5 mg/kg	-	-	+	+	+	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.
Vitamin K	Doza, yuborish usuli va rejimi individual ravishda tanlanadi	-	-	+	+	+	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.

Ditsinon	Doza, yuborish usuli va rejimi individual ravishda tanlanadi	-	-	+	+	+	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.
Infulgan	Inyeksiya uchun 7,5 mg/kg/sut	-	-	+	+	+	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.
Parasetamol shamcha	Doza, yuborish usuli va rejimi individual ravishda tanlanadi	-	-	+	+	+	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.
Tienam	Inyeksiyalar uchun 20mg/kg/bir martalik	-	-	+	+	+	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.
Meropenem	Inyeksiyalar uchun 20mg/kg/bir martalik	-	-	+	+	+	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.
Magniy sulfat 25%	0,2 ml/kg/bir martalik	-	-	+	+	+	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.
GOMK 20%	Doza, yuborish usuli va rejimi individual ravishda tanlanadi.	-	-	+	+	+	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.

Fentanil 0,005%	Doza, yuborish usuli va rejimi individual ravishda tanlanadi.	-	-	+	+	+	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.
Arduan 2ml	Doza, yuborish usuli va rejimi individual ravishda tanlanadi.	-	-	+	+	+	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.
Ketamin 1ml, 50-100mg	Doza, yuborish usuli va rejimi individual ravishda tanlanadi.	-	-	+	+	+	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.
Sibazon 0,5% (verazepam)	Doza, yuborish usuli va rejimi individual ravishda tanlanadi.	-	-	+	+	+	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.	Doza, yuborish usuli va rejimi individual tanlanadi.
Kontrast moddaning suvli giperosmolyar eritmasi	76%-60%			+	+	+	Rentgenoskopiya nazorati ostida davolovchi irrigografiya	Davomiyligi har bir terapeutik irrigogrammadan keyin tanlanadi.

Eslatma: 1. Parenteral oziqlantirish uchun preparatlarning kunlik dozasi tug‘ilgandagi vaznga bog‘liq, parenteral oziqlantirish uchun preparatlarning kurs dozasi kasallikning og‘irligiga bog‘liq va ko‘payishi mumkin. 2. Yuqorida ko‘rsatilgan preparatlar ko‘rsatma bo‘yicha bolaning klinik holatiga qarab buyuriladi. 3. Kasallik og‘ir kechganda va sezuvchanlik aniqlanganda antibiotiklarning kurs dozasi oshirilishi mumkin.

(ShOSHILINCh VA TEZLASH TIRILGAN XIRURGIK OPERASIYa)

Davolash tadbirlari (operativ davolash)	Tez va shoshilinch yordam darajasi va turiga ko‘ra				
	Ambulator sharoitda davolash		Stasionar sharoitda davolanish*		
	TTY/ uy	OP/	Tuman(shahar)	Viloyat	Respublika

Operatsiya/aralashuv/davolash nomi		OShP/ KTMP	kasalxonalari	darajasidagi tibbiyot muassasalari	darajasidagi tibbiyot muassasalari
1. Kolostoma qo'yish				+	+
2. Ileostoma qo'yish				+	+
3. Anoplastika				+	+
4. Oraliq proktoplastikasi				+	+
Eslatma: (bu yerda jarrohlik amaliyoti/aralashuv/muolajalar ko'rsatmasi keltirilgan). Bemorda yuqori ichak tutilishi, qizilo'ngach atreziyasi aniqlangandan so'ng laparoskopik yoki an'anaviy usulda korreksiyasi amalga oshiriladi. Kutilgan erta va kechki asoratlarda takroriy jarrohlik amaliyoti tavsiya etiladi.					

(REJALI XIRURGIK OPERASIYA)

Davolash tadbirlari (operativ davolash)	Stasionar sharoitda davolanish*				
	Ambulator sharoitda davolash				
Operatsiya/aralashuv/davolash nomi	TTY/ uy	OP/ OShP/ KTMP	Tuman (shahar) kasalxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari
1. Kolostoma qo'yish				+	+
2. Ileostoma qo'yish				+	+
3. Anoplastika				+	+
4. Oraliq proktoplastikasi				+	
5. Laparoskopik qorin-oraliq anorektoplastikasi				+	+
6. An'anaviy qorin-oraliq anorektoplastikasi				+	+
7. Oldsagital anorektoplastikasi				+	+
8. Orqasagital anorektoplastikasi				+	+
9. Orqasagital anorekto-uretra-vaginoplastikasi				+	+
10. An'anaviy qorin-oraliq vaginoplastikasi				+	+
11. Epitsistostomiya				+	+
12. Kloakoskopiya (Sistoskopiya)				+	+
13. Kolostoma rekonstruksisi				+	+
14. Appendeksstomiya (operatsiya Malona)				+	+
15. Ichak stomani bartaraf etish					

Eslatma: (bu yerda jarrohlik amaliyoti/aralashuv/muolajalar ko‘rsatmasi keltirilgan). Kutilgan erta va kechki asoratlarda takroriy jarrohlik amaliyoti tavsiya etiladi.

DISPANSERIZASIYa

(BEMORNI "D" HISOBIDA DISPANSERIZATSIYa QILISH)

Dispanserizatsiyani o‘tkazish tadbirlari	Tibbiy xizmatlar nomi	OShP/OP	KTMP	Minimal miqdor	Dispanser kuzatuvi davri
Mutaxassis (shifokor) maslahati	Shifokor ko‘rigi	+	+	4	1 god
Bitishmali ichak tutilishining oldini olish		+			
Eslatma. Shifokor ko‘rigi soni bemorning kasalligi, o‘tkazilgan operatsiya, bemorning ahvoliga bog‘liq.					
Instrumental tekshiruvlar	Sfinkterometriya	-	+	1	1 god
	UTT (siydik yo‘li)	-	+	2	1 god
Eslatma. 3-6 oydan keyin bemorlarda qayta o‘tkaziladi.					

(REABILITATSIYa)

Reabilitatsiya tadbirlari	Tibbiy xizmatlar nomi	Uy sharoiti	OShP/OP/ KTMP	Statsionar sharoit	Minimal kelish muddati	Reabilitatsiya davomiyligi
Ekspert maslaxati	1. Neoanusni rejali bujlash (dilyatatsiya)	+	+	+	1	1 yil
	2. Neoanus sfinkterini elektrostimulyatsiyasi	-	+	-	1	1 yil

	3. Chandiqli ichak tutilishi profilaktikasi	-	+	-	1	1 yil
Eslatma: Reabilitatsiyalarning davomiyligi yoshga, o'tkazilgan operatsiyaga bog'liq.						
Laborator teshiruvlar	1.					
	2.					
	...					
Eslatma: Laboratoriya tekshiruvlarini tayinlash bemorning somatik holatiga bog'liq						
Instrumental tekshiruvlar	1. UTT (siydik tizimi)	-	+	-	1	
	2. Sfinkterometriya	-	+	-	1	
Eslatma: Instrumental tekshiruvlarni tayinlash bemorning somatik holatiga bog'liq						